

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 504/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2011 o sťažnosti obchodnej spoločnosti H., s. r. o., Česká republika, zastúpenej advokátom JUDr. M. L., Z., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 5 C/33/2008-94 z 8. augusta 2008, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co/307/2008-160 z 9. decembra 2009, takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti H., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. marca 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti H., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C/33/2008-94 z 8. augusta 2008 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), ako aj rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co/307/2008-160 z 9. decembra 2009 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Z napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, ako aj z vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Na základe návrhu oprávneného M. B., K., z 10. januára 2005 na vymoženie pohľadávky v sume 60 610 551,19 Sk s prísl. proti obchodnej spoločnosti *P., s. r. o., ako povinnej (ďalej aj „povinná“)*, okresný súd vydal 4. marca 2005 poverenie na vykonanie exekúcie č... pre súdneho exekútora. Následne bolo povereným exekútorom 10. marca 2005 vydané upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľností povinnej a 30. marca 2005 bol vydaný exekučný príkaz na vykonanie exekúcie predajom týchto nehnuteľností.

Kúpnu zmluvou uzatvorenou formou notárskej zápisnice č. N 128/2008 Nz 27703/2005 NCRI 27368/2005 zo 17. júna 2005 medzi povinnou z už uvedenej exekúcie – obchodnou spoločnosťou *P., s. r. o.*, ako predávajúcou a obchodnou spoločnosťou *B., s. r. o.* (po zmene obchodného mena *F., s. r. o.*), ako kupujúcou boli za cenu 11 900 000 Sk prevedené na kupujúceho tieto nehnuteľnosti patriace obchodnej spoločnosti *P., s. r. o.*: *pozemky parc. č. 618/10 – zastavané plochy a nádvoria o výmere 5360 m², parc. č. 618/11 – zastavané plochy a nádvoria o výmere 917 m², parc. č. 618/13 – zastavané plochy a nádvoria o výmere 5946 m², parc. č. 618/3 – zastavané plochy a nádvoria o výmere 4798 m², parc. č. 614/1 – zastavané plochy a nádvoria o výmere 16042 m², parc. č. 574 – zastavané plochy a nádvoria o výmere 2174 m² a budova súpisné číslo 615, druh stavby: 700 na parc. č. 618/10, všetky zapísané na liste vlastníctva č... vedenom Správou katastra... (ďalej len „nehnutel'nosti“)*. Okresný súd napadnutým rozsudkom ustálil, že kúpna zmluva bola uzatvorená so súhlasom exekútora JUDr. R. T. a cena za prevedené nehnuteľnosti bola kupujúcim poukázaná priamo na účet exekútora.

Okresný súd ďalej ustálil, že 22. júla 2005 obchodná spoločnosť P., s. r. o., dodala na základe kúpnej zmluvy spoločnosti B., s. r. o. (po zmene obchodného mena F., s. r. o.), dva kusy žeriavov mostových vrátane žeriavových dráh WDUT 5T po 750 000 Sk a jeden žeriav elektrický podvesný PVS 25T vrátane žeriavovej dráhy za 500 000 Sk (ďalej len „hnutelné veci“).

Sťažovateľka nebola v čase, keď boli uvedené zmluvy o prevode nehnuteľných a hnutelných vecí (ďalej aj „napadnuté zmluvy“) uzatvárané alebo plnené, v zmluvnom vzťahu ani s obchodnou spoločnosťou P., s. r. o., a ani s obchodnou spoločnosťou B., s. r. o. (po zmene obchodného mena F., s. r. o.).

O necelé tri roky neskôr sťažovateľka ako veriteľka uzatvorila s obchodnou spoločnosťou P., s. r. o., tri zmluvy o pôžičke (21. januára 2008 pôžičku vo výške 4 000 000 Sk, 24. januára 2008 vo výške 15 000 000 Sk a 11. februára 2008 vo výške 1 600 000 Sk). Obchodná spoločnosť P., s. r. o., uznala 12. marca 2008 svoj záväzok voči sťažovateľke vo forme vykonateľnej notárskej zápisnice č. NZ 12/2008, N 16/2008.

Sťažovateľka následne podala proti obchodnej spoločnosti B., s. r. o. (po zmene obchodného mena F., s. r. o.), ako žalovanej a obchodnej spoločnosti P., s. r. o., ako vedľajšiemu účastníkovi okresnému súdu návrh na určenie, že vlastníkom nehnuteľností a hnutelných vecí je P., s. r. o., a to z dôvodu absolútnej neplatnosti napadnutých zmlúv o prevode nehnuteľných a hnutelných vecí, ktorá mala nastať v dôsledku porušenia zákazu povinného (P., s. r. o.) nakladať s majetkom po vydaní upovedomenia o začatí exekúcie. Zároveň sťažovateľka navrhovala, aby okresný súd určil, že napadnuté zmluvy sú neplatné. Sťažovateľka z opatrnosti podala aj návrh na určenie, že zmluvy o prevode nehnuteľností a o prevodoch hnutelných vecí sú voči nej neúčinné z dôvodu odporovania týmto právnym úkonom.

Okresný súd 8. augusta 2008 vydal rozsudok č. k. 5 C/33/2008-94, ktorým žalobu o určenie, že vlastníkom nehnuteľností a hnutelných vecí je vedľajší účastník, teda P., s. r. o., ako aj žalobu o určenie, že napadnuté zmluvy sú neplatné, zamietol. Okresný súd

žalobu v časti týkajúcej sa vyhlásenia napadnutých zmlúv za neúčinné proti sťažovateľke z dôvodu odporovateľnosti vylúčil na samostatné konanie. Žalobu sťažovateľky okresný súd zamietol okrem iného s odôvodnením, že obchodná spoločnosť P., s. r. o., ako vedľajší účastník uzatvorila zmluvu o prevode nehnuteľností s obchodnou spoločnosťou B., s. r. o. (po zmene obchodného mena F., s. r. o.), „so súhlasom súdneho exekútora a zmluva o prevode hnutel'ných vecí nebola taktiež uzatvorená v rozpore so zákonom, pretože súdnym exekútorom nebol v upovedomení o začatí exekúcie daný zákaz nakladať s týmito hnutel'nými vecami a nebol súdnym exekútorom ani vykonaný súpis týchto hnutel'ných vecí... Taktiež zo strany žalobcu (sťažovateľky, pozn.) nebol preukázaný naliehavý právny záujem vyslovenia absolútnej neplatnosti týchto právnych úkonov z toho dôvodu, že žalobca (sťažovateľka, pozn.) sa môže svojich práv z uvedených zmlúv domáhať inou žalobou, a to v konaní o odporovateľnosť právnych úkonov, čo aj zo strany žalobcu (sťažovateľka, poznámka) bolo učené.“. Podľa okresného súdu sťažovateľka nepreukázala ani naliehavý právny záujem v prípade návrhu na určenie, že vlastníkom prevádzaných nehnuteľností a hnutel'ných vecí je P., s. r. o. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie.

Krajský súd rozsudkom č. k. 11 Co/307/2008-160 z 9. decembra 2009 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu a napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka sťažnosť ústavnému súdu, ktorej podstatou je jej nesúhlas s právnym názorom okresného súdu (s ktorým sa stotožnil krajský súd) v súvislosti s právnymi následkami porušenia zákazu nakladať s majetkom povinného po vydaní upovedomenia o začatí exekúcie podľa § 47 ods. 1 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ako aj nesúhlas s právnym názorom oboch súdov v súvislosti s výkladom kritéria naliehavého právneho záujmu na účely určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia, že napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

**K namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľky
rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C/33/2008-94 z 8. augusta 2008**

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, a to predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej základných práv napadnutým rozsudkom okresného súdu. Ochrany svojich základných práv sa sťažovateľka mohla domáhať a aj sa domáhala podaním odvolania proti napadnutému rozsudku okresného súdu.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci

podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co/307/2008-160 z 9. decembra 2009

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z týchto hľadísk ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nemožno vidieť medzi základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto sa ich porušenie skúma spoločne. Obdobné platí aj pre základné právo podľa čl. 36 ods. 1 listiny.

Sťažovateľka odôvodňuje svoju sťažnosť dvoma základnými námietkami.

Prvá námietka sťažovateľky smeruje proti podľa nej nesprávnemu záveru okresného súdu aj krajského súdu vo vzťahu k výkladu kategórie naliehavého právneho záujmu

v súvislosti so žalobou o určenie, či tu právny vzťah je, alebo nie je. Podľa sťažovateľky „... účastníkmi konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam sú všetci zapísaní vlastníci predmetných nehnuteľností, ďalej tí, ktorí sa domáhajú svojho vlastníckeho práva k daným nehnuteľnostiam, a ďalej predovšetkým veritelia, ktorí disponujú vykonateľnými pohľadávkami voči dlžníkovi, ktorý ďalej za účelom zníženia svojho majetku previedol nehnuteľnosti na ďalší subjekt. Ako príklad je možno tiež uviesť rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 30 Cdo 1943/2004, ktoré jednoznačne určuje právo veriteľa domáhať sa určenia, ak tu právny úkon je či nie je v prípade, ak veriteľ disponuje vykonateľnou pohľadávkou. Navyše súd v danom rozhodnutí stanovil, že v takom istom prípade má veriteľ aj naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti... Naliehavý právny záujem taktiež preukazuje skutočnosť, že v prípade, ak by bolo kladne rozhodnuté o vlastníckom práve vedľajšieho účastníka, tzn. spoločnosti P., s. r. o., mohol by sa žalobca (sťažovateľka, pozn.) ľahko uspokojiť z predaja nehnuteľností tejto spoločnosti. Žalobca totiž disponuje exekučným titulom voči vedľajšiemu účastníkovi... Je tak zrejmé, že určenie skutočnosti, že vedľajší účastník je vlastníkom predmetných nehnuteľností, povedie k odstráneniu neistoty v právnom postavení žalobcu, tak isto ako k odstráneniu ohrozenia (skôr však k vylúčeniu) žalobcovho práva na uspokojenie jeho pohľadávok... Naliehavý právny záujem ďalej predovšetkým preukazuje v súlade s R 110/1998 skutočnosť, že scudzením predmetných nehnuteľností by sa žalobcovi zamedzila možnosť domáhať sa oprávnených práv v zmysle jeho návrhu. Pokiaľ by žalovaný previedol nehnuteľnosti na ďalší subjekt, nemohol by sa žalobca z predaja týchto nehnuteľností definitívne uspokojiť.“. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd aj krajský súd porušili ňou označené základné práva, ak dospeli k záveru, že nespĺňa predpoklady naliehavého právneho záujmu ani na určení, že vlastníkom nehnuteľností a hnutelných vecí je P., s. r. o., a ani na určení, že napadnuté zmluvy sú neplatné.

V napadnutom rozsudku krajského súdu sa uvádza:

„Odvolaací súd sa stotožňuje s názorom (prezentovaným sťažovateľkou, pozn.), ktorý vyplýva z citovaného rozsudku NS ČR (sp. zn. 30 Cdo 1943/2004, pozn.), že naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ O. s. p. na neplatnosti zmluvy môže mať aj osoba, ktorá nie je účastníkom tejto zmluvy, a ktorá nebola, alebo nie je vlastníkom nehnuteľnosti, a ani

nechce byť zapísaná ako vlastník v katastri nehnuteľností, ale ktorá je osobou, pre ktorú je určenie vlastníckeho práva nutné z hľadiska uplatnenia jej vykonateľných pohľadávok prostredníctvom exekúcie predajom predmetných nehnuteľností. V tomto prípade predpokladom toho však je, že ide o vykonateľnú pohľadávku žalobcu, ktorú má voči žalovanému v konaní, ktorý je súčasne vlastníkom nehnuteľností, z predaja ktorých sa má pohľadávka žalobcu voči žalovanému uspokojiť. Je zrejmé, že v danej veci o takýto prípad nejde, lebo žalobca nemá vykonateľnú pohľadávku voči žalovanému F., s. r. o., ale voči P., s. r. o., voči ktorej však žaloba nesmeruje. Túto spoločnosť, teda svojho dlžníka, žalobca označil iba za vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, čo však pre procesnú prípustnosť žaloby na určenie vlastníckeho práva z hľadiska postavenia žalobcu ako veriteľa nepostačuje. Okrem toho pre existenciu naliehavého právneho záujmu zo žalobcom tvrdeného dôvodu sa vyžaduje ďalej aj to (cit. rozsudok NS ČR), aby žalovaný previedol nehnuteľností na inú osobu, čo tiež v tomto prípade nie je splnené. Napokon odvolací súd poukazuje na to, že v prípade žaloby o určenie neplatnosti zmlúv sa vyžaduje, aby za účastníkov konania, ktorými sú (§ 90 O. s. p.) žalobca a žalovaný (žalobcovia a žalovaní), boli všetci, ktorí vystupovali ako zmluvné strany (účastníci zmluvy), čo v danom spore tiež nie je splnené, lebo P., s. r. o., ako strana v zmluvách o prevode nehnuteľností a hnutelností, nie je označená za žalovanú stranu v tomto spore. So zreteľom na uvedené nedostatky týkajúce sa tak naliehavého právneho záujmu, ako aj vecnej legitímácie rozsudok súdu prvého stupňa pokiaľ žalobu napadnutými výrokmi zamietol, musel byť potvrdený ako vecne správny.“

Výklad a aplikácia pojmu naliehavý právny záujem prislúcha v zásade všeobecným súdom. Ústavný súd musí iba preskúmať, či spôsob výkladu a aplikácie predmetnej normy použitý krajským súdom v napadnutom rozsudku spĺňa ústavné predpoklady, najmä to, či v dôsledku použitého výkladu nie je napadnutý rozsudok arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený. Krajský súd odôvodnil napadnutý rozsudok tým, že veriteľ môže mať naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy, predmetom ktorej je nehnuteľnosť, hoci nie je jej zmluvnou stranou, ak je takéto určenie nevyhnutné pre uplatnenie si jeho vykonateľnej pohľadávky, z tejto vykonateľnej pohľadávky je zaviazaný

vlastník nehnuteľnosti, a ak takáto žaloba smeruje aj voči (pôvodnému) vlastníkovi nehnuteľnosti, ktorý je dlžníkom navrhovateľa.

Na rozdiel od názoru sťažovateľky krajský súd v napadnutom rozsudku nepoprel možnosť, že aj veriteľ môže mať naliehavý právny záujem na určení, a to či už v prípade žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľností, alebo v prípade žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Naopak, naliehavý právny záujem na takomto určení v súlade s návrhom sťažovateľky jej krajský súd priznal, zároveň však vymedzil jeho podmienky, ktoré sťažovateľka v okolnostiach daného prípadu podľa jeho názoru nesplnila.

Ústavný súd nepovažuje uvedený názor krajského súdu za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Odôvodnenie rozhodnutia obsahuje dostatok dôvodov na jeho záver. Spôsob, akým sa krajský súd v napadnutom rozsudku vysporiadal s uvedenou námietkou sťažovateľky, neindikuje možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny.

Podstatou druhej námietky sťažovateľky bolo to, že okresný súd nesprávne posúdil právne následky porušenia zákazu nakladania s majetkom povinného, konkrétne s jej nehnuteľnosťami, uvedeného v upovedomení o začatí exekúcie. Podľa *sťažovateľky* „*Súd I (okresný súd, pozn.) v rozpore s právnym poriadkom SR kvalifikoval upovedomenia exekútora o skutočnosti, že vedľajší účastník nie je oprávnený nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami, keďže prevod nehnuteľností označil súd za platný*“. Podľa sťažovateľky mali byť napadnuté zmluvy o prevode nehnuteľností a hnutelných vecí neplatnými z dôvodu porušenia zákazu nakladať s majetkom podľa § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku. Uvedené ustanovenie podľa sťažovateľky zakladá ex lege generálny zákaz nakladania s majetkom v exekúcii a bez ohľadu na znenie upovedomenia a následkom porušenia tohto zákazu má byť neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“).

Vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky ústavný súd uvádza, že hoci sťažnosť explicitne smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu, a nie napadnutému rozsudku krajského súdu, ústavný súd tento dôvod preskúmal v rozsahu, v akom sa týka aj napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Zároveň ústavný súd dodáva, že námietka smeruje iba proti tej časti napadnutého rozsudku okresného súdu, ktorá sa týka návrhov na určenie platnosti zmluvy o prevode nehnuteľností, resp. určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Napriek tomu ústavný súd považuje za potrebné poukázať na odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu týkajúceho sa aj prevodov hnutelných vecí.

Podľa § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku exekútor poverený vykonaním exekúcie zakáže povinnému, aby odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie nakladal so svojím majetkom, ktorý podľa ustanovení tohto zákona podlieha exekúcii.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Zamietavý výrok rozhodnutia okresného súdu týkajúci sa návrhu na určenie, že napadnuté zmluvy o prevode hnutelných vecí sú neplatné, bol odôvodnený tým, že hnutelné veci, resp. zákaz nakladať s hnutelnými vecami nebol zahrnutý do upovedomenia o začatí exekúcie, ktorým exekútor v zmysle § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku zakáže povinnému, aby nakladal so svojím majetkom podliehajúcim exekúcii. Preto nebol uložený ani zákaz prevodu hnutelných vecí. Podľa okresného súdu *„V upovedomení o začatí exekúcie bol súdnym exekútorom uložený povinnému (v danom prípade vedľajšiemu účastníkovi) zákaz previesť na niekoho iného alebo zaťažiť nehnuteľnosť. Z uvedeného upovedomenia nevyplýva, že by súdnym exekútorom bol povinnému – vedľajšiemu účastníkovi uložený zákaz disponovať s hnutelnými vecami...“*.

Zamietavý výrok rozhodnutia okresného súdu o návrhu sťažovateľky na určenie neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľností bol okresným súdom odôvodnený udelením súhlasu exekútora s takýmto predajom. Tým, že exekútor udelil súhlas na prevod

nehnutelností, prevodu ktorých inak bránil § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku, nemohlo pri takom prevode dôjsť k rozporu so zákonom (zákonom uloženou povinnosťou). Okrem toho podľa okresného súdu z § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku priamo nevyplýva, že porušenie zákazu nakladať s majetkom by malo vyvolávať absolútnu neplatnosť takého právneho úkonu. Takáto zmluva neodporovala podľa okresného súdu ani dobrým mravom, keďže *„nezasahovala do práv a oprávnených záujmov iných, a to v žiadnom prípade do práv a oprávnených záujmov žalobcu, pretože ten v čase daného právneho úkonu nebol so zmluvnými stranami v žiadnom zmluvnom vzťahu“*.

Okresný súd interpretoval § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku tak, že zákaz nakladať s majetkom povinného je následkom využitia právomoci exekútora, pričom skutočnosť, že exekútor v upovedomení o začatí exekúcie obmedzil zákaz nakladať s majetkom povinného podliehajúcim exekúcii iba na nehnuteľnosti [ako to predpokladá § 135 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku], alebo dal následný súhlas s prevodom nehnuteľností, nesmie byť na škodu tretím osobám spoliehajúcim sa na správnosť konania exekútora a na znenie upovedomenia o začatí exekúcie.

Ústavný súd nepovažuje uvedený výklad v okolnostiach daného prípadu za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Takýto výklad zodpovedá aj rozdielom v jazykovom vyjadrení odlišností účinkov upovedomenia o začatí exekúcie a napríklad začatím konkurzného konania, pričom obe obmedzujú dlžníka v možnosti disponovať svojím majetkom. Kým podľa § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku „exekútor poverený vykonaním exekúcie zakáže povinnému, aby odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie nakladal so svojím majetkom“, tak zákonodarca pre účinky začatia konkurzného konania podľa § 14 ods. 5 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovil inú formuláciu: „Začatie konkurzného konania má tieto účinky: a) dlžník je povinný obmedziť výkon činnosti len na bežné právne úkony; ak dlžník poruší túto povinnosť, platnosť právneho úkonu tým nie je dotknutá, právnomu úkonu však možno v konkurze odporovať...“. Pokiaľ v prvom prípade je zákaz nakladať s majetkom povinného viazaný na úkon exekútora, v prípade konkurzného konania je obmedzenie dispozičného práva ex lege následkom začatia konkurzného konania.

Námietky sťažovateľky, podľa ktorých exekútor nemohol dať súhlas na prevod nehnuteľností podliehajúcich exekúcii, vedú k otázkam možnej zodpovednosti exekútora za škodu, ktorá nie je predmetom tohto konania, a ako taká by preto nemala mať vplyv na platnosť právneho úkonu, ktorý uskutočnili iné osoby (povinný v exekúcii a nadobúdateľ majetku povinného).

Ústavný súd nad rámec uvedeného poukazuje na skutočnosť, že zamietavý výrok rozhodnutia okresného súdu vo vzťahu k návrhom na určenie neplatnosti napadnutých zmlúv o prevode nehnuteľností a hnutelných vecí bol odôvodnený aj nedostatkom naliehavého právneho záujmu sťažovateľky na určení, že napadnuté zmluvy o prevode nehnuteľných a hnutelných vecí sú neplatné, pretože sa svojho práva môže domáhať inou žalobou, a to v konaní o odporovateľnosti týchto právnych úkonov, čo sťažovateľka aj urobila. Vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu ale krajský súd doplnil dôvody, pre ktoré považuje prvostupňové rozhodnutie za správne. Tieto dôvody skúmal ústavný súd pri posúdení prvej námietky sťažovateľky týkajúcej sa nedostatku naliehavého právneho záujmu. Napriek tomu ústavný súd považuje za vhodné poukázať na svoje staršie rozhodnutie, podľa ktorého možno odporovať iba platným právnym úkonom. Neplatným (absolútne či relatívne) právnym úkonom nemožno odporovať, pretože tieto nie sú v dôsledku neplatnosti ani účinné, a cieľ sledovaný žalobou z odporovateľnosti sa preto nedá vôbec dosiahnuť v prípadoch, ak by porušením zákazu nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii mala byť či už absolútna, alebo relatívna neplatnosť (II. ÚS 302/2010).

Ústavný súd opakuje, že nie je jeho úlohou do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach daného prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnutý rozsudok krajského súdu so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení krajského súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010).

Ústavný súd z uvedených dôvodov nezistil možnosť vysloviť porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ústavný súd považuje za potrebné upriamiť pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocenčné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny), nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010). Vzhľadom na to bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky v nej nastolenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2011